

دانشکده ادبیات و علوم انسانی دکتر شریعتی

گروه زبانشناسی همگانی

بررسی چگونگی بازنمود ویژگی‌های گفتار در نوشتار

نگاهی به سیر تحوّل علایم سجاوندی در زبان فارسی

استاد راهنما:

سرکار خانم دکتر اعظم استاجی

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر محمود الیاسی

نگارش:

آیلین فیروزیان پور اصفهانی

زمستان 1390

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسمه تعالی

مشخصات رساله / پایان نامه تحصیلی دانشجویان

دانشگاه فردوسی مشهد

عنوان رساله / پایان نامه: بررسی چگونگی بازنمود ویژگی‌های گفتار در نوشتار: نگاهی به سیر تحول علایم سجاوندی در زبان فارسی

نام نویسنده: آیلین فیروزیان پور اصفهانی

نام استاد(ان) راهنما: سرکار خانم دکتر اعظم استاجی

نام استاد(ان) مشاور: جناب آقای دکتر محمود البیاسی

رشته تحصیلی:	گروه:	دانشکده: ادبیات و علوم انسانی
زبان‌شناسی	زبان‌شناسی همگانی	
تاریخ دفاع: 1390/11/10	تاریخ تصویب: 1389/2/20	
تعداد صفحات: 189	مقطع تحصیلی: کارشناسی	ارشد
	دکتری	

چکیده رساله / پایان نامه :

بسیاری از ویژگی‌های گفتاری نظیر کشش، تکیه، زیر و بمی، بلندی صدا و همچنین زبان بدن در دریافت معنا و منظور پیام-دهنده بسیار مؤثر واقع می‌شوند. در زبان نوشتاری به دلیل ماهیتش، این عناصر بازنمودی ندارند. بکارگیری علایم سجاوندی در نوشته‌ها، تلاشی برای رفع این خلأ می‌باشد. چگونگی ظهور علایم سجاوندی در خط فارسی از دیر باز تا به امروز، یکی از موضوعات مهمی است که در حوزه‌ی زبانشناسی کمتر به آن پرداخته شده است. از این رو در این پژوهش با روش عکس-برداری و یادداشت‌برداری، نخست به انواع و کارکرد علایم به کار رفته در تعدادی از نسخ عکسی، نسخ خطی، نسخ چاپ سنگی، نخستین مکتوبات چاپی، صفحات وب و پیامک‌ها پرداخته‌ایم. سپس سیر تحول این علایم در این نسخ مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که از قرن پنجم هجری قمری، علایمی در خط فارسی ظاهر شده است، اما به دلیل حاکم نبودن اصول نشانه‌گذاری، این علایم به صورت یکسان و یکدست در نوشته‌ها به کار نرفته‌اند. در این پژوهش، به غیر از علامت ویرگول که از ابتدا در انواع نسخ مورد تحلیل نگاشته شده، نخستین علایم سجاوندی با کارکرد امروز خود، در نسخ چاپ سنگی ظاهر شده است و به تدریج با ورود صنعت چاپ به کشور و همچنین ترجمه‌ی متون، علایم امروز، به صورت یکدست در نوشته‌ها ظاهر شده و اصول خاصی بر نشانه‌گذاری در خط فارسی حاکم شده است. بررسی علایم مورد استفاده در صفحات وب و پیامک‌ها، گواه بر این مطلب می‌باشد که این نشانه‌ها با همان شکل و کارکرد در دنیای دیجیتال ظاهر می‌شوند.

کلید واژه:

علایم سجاوندی، نسخه‌ی عکسی، نسخه‌ی خطی، نسخه‌ی چاپ سنگی، صفحه‌ی وب، پیامک

امضای استاد راهنما:

تاریخ:

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: کلیات پژوهش

- 1 - 1 مقدمه..... 2
- 1 - 2 بیان مسأله..... 4
- 1 - 3 سؤالات پژوهش..... 5
- 1 - 4 شیوه گردآوری داده‌ها..... 5
- 1 - 5 ساختار پژوهش..... 6
- 1 - 6 مشکلات و محدودیت‌های پژوهش..... 7
- 1 - 7 تعریف مفاهیم و اصطلاحات کلیدی..... 8

فصل دوم: پیشینه‌ی پژوهش

- 1 - 2 مقدمه..... 11
- 2 - 2 تعریف واژه‌ی سجاوند..... 12
- 2 - 3 تعریف نشانه‌گذاری..... 13
- 2 - 3 - 1 دیدگاه صاحب‌نظران ایرانی..... 13
- 2 - 3 - 2 دیدگاه صاحب‌نظران غیرایرانی..... 19
- 2 - 4 نشانه‌گذاری در زبان فارسی..... 28
- 2 - 5 انواع علایم سجاوندی در فارسی نوشتاری امروز..... 39
- 2 - 5 - 1 نقطه..... 40
- 2 - 5 - 2 دونقطه..... 43
- 2 - 5 - 3 ویرگول..... 46
- 2 - 5 - 4 نقطه ویرگول..... 52
- 2 - 5 - 5 علامت سؤال..... 56
- 2 - 5 - 6 علامت تعجب..... 59
- 2 - 5 - 7 پرانتز..... 62

- 66..... 8-5-2 گیومه
- 69..... 9-5-2 خط تیره
- 72..... 10-5-2 خط پیوند
- 73..... 11-5-2 خط کشیده
- 74..... 12-5-2 قلاب
- 76..... 13-5-2 آکولاد
- 77..... 14-5-2 سه نقطه
- 80..... 15-5-2 ممیز
- 81..... 16-5-2 ایضاً
- 82..... 17-5-2 یک ستاره
- 83..... 18-5-2 دو ستاره
- 84..... 19-5-2 سه ستاره
- 85..... 20-5-2 خنجر
- 85..... 21-5-2 خط پیکان
- 86..... 22-5-2 تساوی
- 86..... 23-5-2 خط تابدار
- 87..... 24-5-2 نشانه‌ی آغازی
- 87..... 25-5-2 آپوستروف فارسی
- 88..... 6-2 پژوهش‌های انجام شده در زمینه‌ی علایم به کار رفته در متون قدیمی

فصل سوم: ارائه و بررسی داده‌ها

- 96..... 1-3 مقدمه
- 98..... 2-3 بررسی نسخه‌های عکسی
- 111..... 3-3 بررسی نسخه‌های خطی
- 133..... 4-3 بررسی نسخه‌های چاپ سنگی
- 150..... 5-3 بررسی نخستین مکتوبات چاپ شده
- 164..... 6-3 بررسی صفحات وب و پیامک‌ها

فصل چهارم: بحث و نتیجه گیری

171	1 - 4 جمع بندی و نتیجه گیری
180	2 - 4 پیشنهادهایی برای بررسی بیشتر
181	کتابنامه
189	پیوست

فهرست جداول

- جدول 3-1: علایم سجاوندی به کار رفته در نسخه های عکسی.....109
- جدول 3-2: علایم سجاوندی به کار رفته در نسخه های خطی.....131
- جدول 3-3: علایم سجاوندی به کار رفته در نسخه های چاپ سنگی.....148
- جدول 3-4: علایم سجاوندی به کار رفته در نخستین نسخه های چاپ شده.....162
- جدول 4-1: علایم سجاوندی به کار رفته در کلیه نسخه های مورد بررسی.....177

فصل اول

کلیات پژوهش

1 - 1 مقدمه

انسان موجودی اجتماعی است و یکی از مهمترین نیازهای وی برقراری ارتباط با هم‌نوعان می‌باشد. زبان ضروری‌ترین ابزار برای رسیدن به این هدف است. به عنوان دستگامی پیچیده، زبان ابزار تفهیم و تفاهم میان انسان‌ها است. این نیاز به دو صورت گفتار و نوشتار می‌تواند تجلی پیدا کند. در واقع گفتار و نوشتار دو ابزار تحقق مادی زبان هستند که برای انسان قابل درک‌اند. نشانه‌های زبان گفتاری آواها هستند که انسان از زمان تولد، آنها را به کار می‌گیرد. زبان نوشتاری که متشکل از نشانه‌های خطی می‌باشد، اکتسابی بوده و بعد از زبان گفتار به وجود می‌آید (صفوی، 1386: 12). بنابراین می‌توان گفت که گفتار در مقایسه با نوشتار، پدیده‌ای نسبتاً جدید است. نقاشی‌های درون غارها را می‌توان در حکم نشانه‌های اولیه‌ی زبان نوشتار دانست. قدمت این نوشته‌ها به بیش از بیست هزار سال نمی‌رسد. در نتیجه بر اساس بررسی‌های انجام شده، قدمت نوشتار به مراتب کمتر از قدمت گفتار است (همان: 14).

سخن‌گویان زبان در هنگام ارتباط حضوری از امکانات زیادی مانند حرکت دست، اشاره با انگشتان، حرکت در عضلات صورت و افزودن آهنگ به کلام برخوردارند. این امکانات برای پیام‌گیرنده که نیز در همان مکان حضور دارد، قابل استفاده و در درک و فهم مطلب مفید است. از سوی دیگر، در نوشته‌ها امکان استفاده از امکانات ذکر شده وجود ندارد و از این رو با استفاده از نشانه‌ها و علائم سجاوندی می‌توان این کمبود را جبران کرد و به نوشته‌ها قدرتی دیگر بخشید (سینگلتون¹، 2011). نشانه‌گذاری تاریخی کهن دارد و در بیشتر نوشته‌هایی که از دوران باستان رسیده آثاری از نشانه‌های

¹ Singleton

نگارشی به چشم می‌خورد و این نشانه‌ها در نوشته‌های دوران اخیر مورد استفاده قرار گرفته است. به طور کلی، رعایت چند اصل مهم و از جمله نشانه‌گذاری در زبان نوشتاری امری بسیار ضروری به حساب می‌آید. از آنجا که نشانه‌گذاری به درک جمله کمک شایانی می‌کند به عنوان یکی از مهمترین اصول در زبان نوشتاری مطرح است. در مبحث نشانه‌گذاری، بحث چگونگی استفاده از نشانه‌ها بیان می‌شود. نشانه‌ها علایمی هستند که به پیام‌گیرنده (خواننده) کمک می‌کند تا به راحتی آنچه را که پیام-دهنده (نویسنده) مد نظر داشته است، دریافت نماید (کاخی، 1378: 200). از آنجا که استفاده از حرکات دست و صورت در نوشته امکان‌پذیر نمی‌باشد، می‌توان با استفاده از نشانه‌ها و علایم به نوشته‌ها بعدی دیگر داد و زبان بدن را به گونه‌ای دیگر در آنها منعکس کرد. نشانه‌گذاری صرفاً مخصوص خطوط لاتین و نظام‌های نوشتاری زبان‌های اروپایی نیست، بلکه در سایر زبان‌ها نیز مورد استفاده قرار گرفته است (سمیعی، 1382: 255).

به کار بردن علایم و نشانه‌ها در زبان فارسی نیز از دیرباز رایج بوده است. این علایم که نشانه‌های نوشتاری هم نامیده می‌شوند نشانه‌هایی هستند که برای آسانتر خواندن یک نوشته، بیان یک احساس، فرمول‌نویسی در ریاضیات و غیره و یا ایجاد دگرگونی در تلفظ واژه‌ها به کار می‌روند. باید توجه داشت که عدم استفاده از اینگونه علایم، بهتر از کاربرد نادرست آنها می‌باشد، زیرا نابجا استفاده کردن آنها نه تنها برداشت‌های مختلف و در پی آن ابهام ایجاد می‌کند، بلکه ممکن است فهم جمله را دشوارتر کند (امینی، 1388: 178-176).

با توجه به بسامد فراوان و نقش مهم علایم سجاوندی در فهم متون فارسی، پس از بررسی سابقه-
ی کاربرد این نشانه‌ها، ضرورت پژوهش درباره‌ی وجوه گوناگون این عناصر زبان نوشتاری احساس
گردید و در صدد برآمدیم کاربردهای مختلف علایم سجاوندی در متون مورد بررسی قرار دهیم.

1 - 2 بیان مسأله

چگونگی ظهور علایم سجاوندی در خط فارسی و تأثیرپذیری این علایم از خطوط سایر زبان‌ها،
یکی از موضوعاتی است که در حوزه‌ی زبانشناسی کمتر به آن پرداخته شده است. از طرفی ظهور
فناوری‌های نوین اطلاعاتی از قبیل اینترنت، صفحات وب، پیامک و غیره سبب تغییر و تحوّل در
استفاده از این علایم شده است.

در پژوهش حاضر تلاش گردید تا با استفاده از نسخه‌های عکسی، نسخه‌های خطی و نسخه‌های
چاپ سنگی متون کهن فارسی و مقایسه‌ی آنها با متون چاپی جدید زبان فارسی و صفحات وب و
پیامک‌ها، شناختی از کاربرد علایم سجاوندی در متون قدیم و جدید زبان فارسی و همچنین سیر
تحوّل این علایم در خط فارسی بدست آید.

1 - 3 سؤالات پژوهش

این پژوهش به سؤالات نظری زیر پاسخ می‌دهد:

1. علایم سجاوندی در انواع نسخه‌های عکسی، نسخه‌های خطی، نسخه‌های چاپ سنگی، نخستین مکتوبات چاپی به چه شکل ظاهر شده‌اند و کارکرد و نقش آنها به چه صورت می‌-

باشد؟

2. در صفحات وب و پیامک‌ها برای بازنمود گفتار در نوشتار، نشانه‌ها چگونه ظاهر می‌شوند؟

3. سیر تحوّل علایم سجاوندی به کار رفته در خط فارسی به چه صورت است؟

4. تماس با زبان‌های غرب چه تأثیری بر بکارگیری علایم سجاوندی در خط فارسی گذاشته

است؟

1 - 4 روش تحقیق

به طور کلی جمع‌آوری داده‌ها در رابطه با علایم سجاوندی به روش کتابخانه‌ای، یادداشت‌برداری و عکس‌برداری صورت گرفته است. در این پژوهش داده‌های نوشتاری با موضوعات متفاوت از نسخه‌های عکسی، نسخه‌های خطی و چاپ سنگی متون کهن، نخستین مکتوبات چاپی موجود در دانشکده‌ی ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد و صفحات دیجیتالی از قبیل صفحات وب، پیامک‌های افراد با سنین مختلف گردآوری شده‌اند. کلیه‌ی این داده‌ها بر گرفته از متونی می‌باشند که به نثر فارسی نگاشته شده‌اند. داده‌های گرفته شده از نسخه‌های عکسی، قرن پنجم تا قرن هشتم

هجری قمری را در بر می‌گیرد. همچنین نسخه‌های خطی شامل نوشته‌های قرن هشتم تا قرن سیزدهم هجری قمری می‌باشد. کلیه‌ی نسخ عکسی و خطی موجود در دانشکده‌ی ادبیات و علوم انسانی، مورد تحلیل قرار گرفته‌اند. داده‌های مربوط به نسخه‌های چاپ سنگی از قرن دوازدهم تا قرن چهاردهم هجری قمری جمع‌آوری شده که به علت کثرت آنها، تنها چند نسخه بدون داشتن هیچ زمینه‌ی قبلی، انتخاب شده‌اند. لازم به ذکر است که تمامی صفحات نسخ منتخب عکسی، خطی و چاپ سنگی مورد بررسی قرار گرفته است. پس از بررسی نسخه‌های چاپ سنگی، این پژوهش داده‌های یافت شده را از روزنامه‌ها و کتاب‌های چاپی قدیمی با موضوعات متفاوت بدست آورده است. در اینگونه مکتوبات، به دلیل یکسان بودن شکل و نقش علامت‌ها با علایم به کار رفته در فارسی نوشتاری امروز، بررسی آنها محدود به بیست صفحه‌ی اول هر نسخه می‌باشد که بدون داشتن پیش‌زمینه برگزیده شده‌اند. از آنجا که علایم سجاوندی در صفحات وب و پیامک‌ها نیز نمود پیدا کرده‌اند، در این پژوهش به بررسی داده‌های برآمده از این منابع جمع‌آوری شده نیز می‌پردازیم.

1 - 5 ساختار پژوهش

این پژوهش متشکل از چهار فصل می‌باشد. فصل اول تحت عنوان "طرح پژوهش"، شامل بخش‌های مقدمه، بیان مسأله، سؤالات پژوهش، شیوه‌ی گردآوری داده‌ها و معرفی برخی مفاهیم مرتبط با تحول علایم سجاوندی می‌باشد.

در فصل دوم پیشینه‌ی پژوهش ارائه خواهد شد که شامل چهار بخش می‌باشد. ابتدا تعریفی از واژه‌ی سجاوندی بر اساس دایرةالمعارف‌ها و به دنبال آن نشانه‌گذاری از دیدگاه صاحب‌نظران ایرانی و غیرایرانی و مقایسه‌ی نظرات آنها در مورد چگونگی آموزش بکارگیری علایم سجاوندی و کاربردهای مختلف این علایم از دیدگاه محققان مطرح می‌شود. در نهایت به پژوهش‌های انجام شده در زمینه‌ی انواع علایم به کار رفته در نسخه‌های قدیمی پرداخته می‌شود.

فصل سوم و اصلی‌ترین فصل این پژوهش به ارائه و بررسی داده‌های به دست آمده از نسخه‌های عکسی، نسخه‌های خطی، سنگی، روزنامه‌ها، کتاب‌ها و صفحات دیجیتال می‌پردازد.

فصل چهارم به بررسی و مقایسه نتایج به دست آمده از مطالعات گوناگون و نتایج مستخرج از نسخه‌های مختلف می‌پردازد. در انتها پیشنهادهای برای انجام مطالعات بیشتر به علت قلت مطالعات بر روی علایم سجاوندی در زبان فارسی ارائه می‌شود.

1-6 مشکلات و محدودیت‌های پژوهش

یکی از اساسی‌ترین مشکلات این پژوهش، عدم دسترسی نگارنده به کلیه نسخه‌های عکسی، نسخه‌های خطی و نسخه‌های چاپ سنگی زبان فارسی در تمام دوره‌ها بود. از طرفی دیگر، جمع‌آوری داده‌های یافت شده از نسخه‌های خطی به دلیل حفظ آثار، تنها به روش یادداشت‌برداری محدود و سعی شده تا حد ممکن علایم به شکل ظاهرشده در نسخه‌های خطی نزدیک باشد. همچنین به این دلیل که یادداشت‌برداری از نسخه‌ها باید با دقت کافی و تنها در کتابخانه صورت بگیرد، محدودیت

زمانی را برای نگارنده به همراه داشت. از دیگر محدودیت‌ها می‌توان به سبک، نوع نوشتن و همچنین نوع واژه‌های به کار رفته توسط نویسندگان قدیمی اشاره کرد که تا حد زیادی با زبان نوشتاری متون امروز متفاوت بوده و این مسئله تا حدودی منجر به نامفهوم بودن متون قدیمی و در نتیجه صرف زمان زیاد برای درک معنی آنها شده است.

1-7 تعریف مفاهیم و اصطلاحات کلیدی

علایم سجاوندی

مجموعه‌ی نشانه‌هایی را که برای مشخص کردن نوا و آهنگ واژه‌ها، عبارت‌ها، جمله‌ها و یا برای جداسازی و نمایاندن نقش و حالت‌های عاطفی در زبان نوشتاری به کار می‌روند، «علایم سجاوندی» یا «علایم فصل و وصل» یا «علایم نقطه‌گذاری» و یا «علایم نگارشی» می‌نامند. به کار بستن علایم سجاوندی باعث می‌شود که خواننده به کمک آنها، مقصود نویسندگان را به راحتی دریافت کند (امینی، 1388: 176).

نسخه‌ی عکسی

«نسخه‌ی عکسی» به رونوشتی عکس‌برداری شده از مخطوطات نفیس و کم‌رونوشت اطلاق می‌شود که به کمک دوربین‌های حرفه‌ای تهیه می‌گردد و در قالب میکروفیلم، ذخیره سازی شده، به نمایش در می‌آید.

نسخه‌ی خطی

«نسخه‌ی خطی» به نسخه‌ای اطلاق می‌شود که با دست نوشته شده و یا به تعبیری دست نوشته‌ای می‌باشد که در قالب کتاب و یا به اصطلاح همان نسخه‌ای درآمده است.

نسخه‌های چاپ سنگی

«چاپ سنگی» نوعی چاپ مسطح است که در آن به جای حروف سربی از سنگ مرمر استفاده می‌شده؛ بدین ترتیب که نوشته یا تصویر را به روی سنگ منتقل می‌کردند و با استفاده از روش‌های شیمیایی آن را برجسته می‌نمودند و سپس این تصویر به کرات روی کاغذ کپی می‌شده است. این نوع چاپ با استفاده از روش ترکیبی فیزیکی و شیمیایی بر اساس دفع متقابل آب و چربی اختراع گردید. ماشین چاپ سنگی که اولین بار توسط آلمانی‌ها اختراع شد، در شکل و کار تقریباً مشابه ماشین چاپ سربی بوده با این تفاوت که در چاپ سنگی به جای حروف سربی، از سنگ مرمر کنده‌کاری شده استفاده می‌شده است (کوکلان، 1379).

فصل دوم

پیشینه‌ی پژوهش

2-1 مقدمه

همان‌طور که در فصل قبل بیان شد، زبان نوشتاری و زبان گفتاری دو ابزار برای تحقق عینی و صوری زبان می‌باشند. با اینکه این دو ابزار زبان را به تصویر می‌کشند، ولی دارای ماهیت و در نتیجه امکانات متفاوتی برای انتقال منظور پیام‌دهنده می‌باشند (صفوی، 1383: 21-20). یکی از بارزترین تفاوت‌ها بین زبان نوشتاری و زبان گفتاری، عدم استفاده از زبان بدن مانند حرکت دست، اشاره با انگشتان، حرکات در عضلات صورت و همچنین عدم وجود مکث، فشار و تکیه، زیر و بمی، میزان بلندی صدا، لهجه، تن و زنگ صدای پیام‌دهنده می‌باشد. از آنجا که این عناصر، نقش بسزایی در انتقال پیام دارند، زبان نوشتاری باید این خلاء بسیار مهم را به گونه‌ای پر کند. علایم سجاوندی راهی برای جبران این کمبود است و بنابراین اصول و قواعد استفاده از این علایم در زبان نوشتاری امری بسیار ضروری به شمار می‌آید (جانسون¹، 1954). این موضوع مهم با عنوان نقطه‌گذاری و یا نشانه‌گذاری مورد بررسی قرار می‌گیرد. نشانه‌گذاری ترجمه‌ی فارسی واژه‌ی **punctuation** به معنای «نقطه-گذاری» است.

بررسی تاریخ کهن نشانه‌گذاری مبین این امر است که این علایم سجاوندی کمابیش در نوشته‌های قدیمی مورد استفاده قرار می‌گرفته و در حال حاضر نیز، در نوشته‌های جدید کاربرد زیادی برای انتقال منظور نویسنده دارد (همان: 177). در ابتدا قبل از وارد شدن به مبحث اصلی، توضیح مختصری در مورد ریشه‌ی واژه‌ی سجاوندی داده خواهد شد. سپس اظهارنظرهای محققان ایرانی و غیرایرانی در مورد نشانه‌گذاری به طور کلی و به دنبال آن، بر اساس تقدم زمانی عقاید صاحب‌نظران ایرانی در

¹ Johnson

رابطه با نشانه‌گذاری به طور اخص در زبان فارسی و همچنین کاربردهای مختلف این علایم ارائه می‌شود.

2 - 2 تعریف واژه‌ی سجاوند

مصاحب در توضیح خود از واژه‌ی سجاوند، در ابتدا غزنوی سجاوندی را از علما و قاریان قرآن در قرن ششم هجری قمری معرفی می‌کند و توضیح می‌دهد که او در تفسیر مسائل قرآنی صاحب‌نظر بوده و تألیفات متعدد در این حوزه داشته است. او در کتاب "الموجز"، پنج گونه وقف و در کتاب "الوقف و الابتدا"، از هفت نوع وقف یاد می‌کند که با علایم نگارشی برای درست خواندن کلام خدا نشان داده می‌شوند (مصاحب، 1345: مدخل سجاوند).

در لغت‌نامه‌ی دهخدا، واژه‌ی سجاوند در لغت به معنی سنگرف‌کاری، زرآرایی و تهذیب و گل و بوته نشانیدن در میان آیات قرآنی تعریف شده است. به بیان دیگر سجاوندی شده کنایه از منقش شده، با سنگرف و آب طلا به ویژه در رابطه با نسخه‌های قرآنی است. معین معتقد است که محمد بن ابی یزید طیفور ملقب به ابوالفضل السجاوندی، نخستین کسی است که نشانه‌های هفتگانه‌ی وقف را به کار برده و از این رو این نشانه‌ها سجاوندی خوانده شده و قرآن‌هایی را که این نشانه‌ها در آنها به کار می‌رود «قرآن سجاوندی» می‌خوانند. همچنین بیان کرده که این نشانه‌ها که به نشانه‌های نوشتاری معروفند، نشانه‌هایی هستند که برای آسانتر خواندن یک نوشته، بیان یک احساس، فرمول‌نویسی در